

PERIÓDIC REGIONALISTA INDEPENDENT,
de Literatura, Art, Montepios, Varietats,
Noticias y Anuncios

Direcció: VILADOMAT, 164, 4.^{rt} - 1.ª — Administració: TALLERS, 45, 1.

SUSCRIPCIÓ:—Barcelona, UNA pesseta trimestre: fora, 1'50. — Un número sol, 10 céntims

Ab lo present número comensem la publicació de
'l drama de D. Simón Alsina y Clos

LA ESPIGA ROJA

Catalanistas conservadors

La restauració de 'ls Jochs florals és la forsa que
mes ha despertat lo sentiment d' amor especial á la
patria catalana.

Els han lograt, ab la mágica fé de la poesia, que
las paraulas Patria, Fé y Amor sigan la divisa cons-
tant, l' emblema, la senyera, la grata aspiració de
tot un poble.

Lò que simbolisan aquellas tres paraulas és lo que
desitja 'l poble català.

Conservar la Patria, conservar la Fé, y conservar l'
Amor á la poesia que 'ns fassi guardar sempre aque-
lla creencia per' no olvidarnos may de nostra terra.

Aquí está sintetisat l' esperit de 'l catalanisme en
la veritable acepció de la paraula.

Ve'us aquí, donchs, perque aquét, si vól anar avant,
tè de mirar també endarrera.

La patria catalana tè la seva historia: Catalunya
no olvidará may los passats temps de sa grandesa.

Y com sab que en aqueixa grandesa hi tè molt per'
apèndrer y que 'ls mellors fets de antigas épocas han
estat realisats baix lo mantell de la religió, d' aquí vè
que no s' avingui á desferse d' aqueix saludable ideal,
considerantlo com lo mes fort baluart desde ahont
podrá defensar la puresa y la bondat de ses doctrinas.

Los Jochs florals, no apartantse de 'l lema que 'ls
inspira, donan cad' any nou coratje á 'ls verdaders
aymadors de Catalunya.

Ab sa celebració s' patentisa que 'l esperit de la re-
gió aspira á véurer á aquésta reintegrada en la pos-
sessió de lò que tingué un jorn y avuy li manca.

Los Jochs florals sembraren la llevòr de l' ús de la
llengua nostra, y fa temps que 's cull ja 'l fruyt de
la sembrada.

Fa temps que no considerantse prou lo conreu de
las lletras catalanas, se fa sentir la urgencia de uni-
ficar l' idioma.

Ja en l' any 1879 preveya aqueixa necessitat des-
de la Presidencia 'l Consistori, 'l sabi catalanista y
eminent jurisconsult D. Gonzalo Serrallera.

De llavoras ensá alguns ilustrats escriptors regio-
nalistas han publicat treballs en aquet sentit.

Treballs notables que demostran la importancia de
l' assumpto á que fem referencia.

Treballs que convè no deixar de la má, tota vega-
gada que, unificat l' idioma, será mes facil unificar
tambè la aspiració catalanista, fonentse en un sol
motllo las diversas maneres de pensar en que avuy
s' hi nóta mes divergencia que en las diferents ma-
neras d' expressarlas per medi de formas gramaticals.

Unificat lo llenguatge, ja desde la escola s' apèndrà
mellor qu' avuy día, cóm y quant ha estat poderosa
y respectada Catalunya, y s' comprovará be que 'l
medi mes eficas d' obtenir de nou aquell respecte y
poderío, és seguir las petjadas de 'ls Jofres, Beren-
guers, Tallaferrós, Fivallers, Clarís y altres grans
patricis quals fets remembra la historia patria.

Y s' compendrà la conveniencia de conservar la fé
en los procediments antichs que tanta virilitat dona-
ren á 'l caràcter, á la familia y á la legislació de
Catalunya.

Ab aqueixa fé arrelada será possible, seguint un
camí de profitós progrés, arribar á la desitjada auto-
nomía.

Autonomía, s' entèn, en tot lò que interessi sols á 'ls
catalans; per tant, autonomia regional, may renyida
ab la germanò que hem de tenir ab totas las demés
regions d' Espanya.

Aixís se lográ avensar, servintnos de mirall la
experiencia.

D' aquesta manera fuirem de 'ls perills de 'l fede-
ralisme, renyit ab lo benestar general.

Ab semblant conducta evitarem las satánicas utò-
pias antisocials ab que, baix lo pretext de socialisme,

alguns tractan de fer á la classe pobre mes infelís de lò que ja ho és.

Hi ha que desenganyarse: és precis desenganyarlos á 'ls treballadors, á 'ls pobres obrers que per sa desgracia tant escoltan lo cant de la sirena.

Ja 's va logrant en part aqueix propòsit, perque nostra classe menesterosa, va coneixent las farsas que li predican los que sense dirho professan ideas exageradas.

Y per fer lò necessari convé instruir-la; y per instruir-la convé ensenyar-li l'idioma que mellor puga entendre, perque, ensenyant-la, compendrà be la immensa diferencia entre épocas mes ó menys remotas en que gosaba de relativa felicitat—mes felicitat á 'l fi,—y 'l malestar actual que la fa viurer envejosa, robant-li la tranquil·litat que no hauria perdut si no hagués may menguat la fé de 'ls seus antepassats.

Per 'xo som, donchs, catalanistas conservadors.

May per 'significar que volguem sèr de 'l partit polítich que ab tal nom s' engalana, sino per estar penetrats de que, basant lo catalanisme son desitj en lò que ja ha tingut y per lo qual sospira, anirà molt mellor que perseguint fantásticas quimeras que, per serho, 'l fan y 'l ferán viurer veient visions ó mes ben dit somniant despert.

Conservem la fé si volem millorar la sort de la patria y disfrutar ab amor lo benestar que 's pòt desitjar en aquesta vida.

P. DE R.

Estrenos catalans

Novedats.—*Los encants de Sant Antoni*, saynete per D. JOSEPH MARIA PONS.

Molt animat és aquet saynete, y en ell s' hi presenta un conjunt de escenas reals que 's desenvol·lan á diari en lo lloch indicat pe 'l titol que porta.

Si be no ofereix gran novetat en las escenas, deixa véurer una proba de bon gust en l' autor, per quant se val de tipus que són tractats baix un punt de vista altament artistich. lo qual per si sol és un adelanto en aquet género de treballs escénichs.

Abundan los xistes: alguns hi sobran, com sobra aixís mateix la extensió en contadas escenas.

La execució, molt complicada, va fluixejar la nit de l' estreno; pero ha millorat.

Lo públich no escasseja son aplauso.—Jo.

Revista Teatral

Principal.—La obra dramática que du per titol *Altezas del honor*, obtingué éxit.

La obra és sencilla en la forma; pero conté un fons altament moral, que hanzia d' aplaudir tot bon aymador de l' teatro espanyol.

Lo Sr Novo y Colson, ja 'ns té demostrat en altrs produccions que sab ahont tè la má dreta; per lo qual escusem dir que *Altezas del honor* enriqueix lo repertori de la companyia Tubau-Palencia.

La execució, bona, encarregada á las Sras. Tubau y Martínez y á 'ls actors, sempre aplaudits, Srs. Amato, Muñoz, Vallés, Sala Julián, Morano y altres.

—*Ellos y ellas*, obra estrenada 'l passat dilluns ab aplauso, és *La Suripanta*, traduïda lletra per lletra per D. Marcial Morano qui no va conseguir fer riurer á 'l públich perque 'ls xistes de *Ellos y ellas* no resultan tant com en catalá.

En lo desempenyo, sobressurtí 'l Sr. Sala Julián.

Lírich.—Diumenge passat tingué lloch un concert donat per la distingida pianista Srta. Montserrat Sampere.

Que domina la música de autors de diferent escola, de oposadas tendencias y gustos, ben clà 'ns ho demostrà en la manera d' executar-la.

Desde 'l afiligranat Weber y Chopin, desde 'l passional Beethoven fins á 'ls titans de 'l piano Listz y Rubinstein, tots passaren per la imaginació de la notable artista, revestintlos ab los tochs típics de sa personalitat.

En totas las composicions demostrà possehir excepcionals aptituds, bona pulsació, sentiment en la interpretació de certs passatjes, estudi especial de 'l pedal per la obtenció d' efectes de colorido, seguritat y prestesa en los acords de forsa, y un cop d' ull certer en atacar las notas sobre-agudas.

Potser que son temperament, son gust, sas aficions ó inclinacions, siguin mes per Rubinstein, Tchaikowski que per Grieg y Meendelsolin. Nosaltres per 'sèr la primera vegada de sentir-la, n' deduhirem aquesta apreciació.

Després de la segona part li foren regalats artistichs canastells de flors.

No podem deixar de mencionar la valiosa cooperació que á dita Srta. Sampere prestaren los Srs. Casals, Rocabrera y Puigjaner, interpretant molt correctament lo quarteto en *Sol menor* de Mozart y lo en *Mi bemol*, de Schumann.

En lo concert revistat tingué la distingida concertista la confirmació en públich de 'l premi de *Gran medalla d' or*, de 'l Conservatori de 'l Liceo.—A DE LA FLORIDA.

Tívoli.—Lo públich, atret pe'l reclam de las obras, la companyia y 'l preu, ompla cada vespre aquest teatro, aplaudint estrepitosament, com s' ho mereixen per sa bona execució, las escenas mes culminants, las de mes relléu de las obras representadas.

Novedats.—Molt bon benefici va fer la simpática actriu Sra. Palá.

En *La Dida* van distingirse tots los que la representaren. Va estrenarse un passa-temps, escrit ab molta gracia, per D. Joaquim Montero pero desempenyat per en Fuentes y 'l autor ab molta desgracia. Sent aixís, mes val que no 's *Fregolisin*.

Lo benefici de la dama Sra. Palá y 'l de l' actor senyor Odena ab lo drama *Lo ferrer de tall*, són los que per nosaltres mereixen mes elogis. Un y altre han donat á compèndrer que 'l públich está per las bonas obras de 'l repertori regional, y han permès á la companyia d'aquet teatro lluhir las bonas facultats d' alguns de sos artistas, en especial á las Sras. Mena, Palá y Sala, y 'ls senyors Tutau, Martí, Tressols, Odena, Fuentes y Virgili.

Lo *Manxaire* de 'l *Lo ferrer de tall* 's vejé que encara és aprenenta.—Jo.

Eldorado.—*La pelenera* 's titula l' obra estrenada dissapte passat en aquest teatro.

Lo Sr. Palmada hi fa vuyt papers y una infinitat de trasformacions fregolianas.

Si sa idea és imitar á Fregoli per sas trasformacions, ho logra á la perfecció. Lo que no li será fácil estrafer ab l' intenció y art de 'l actor italiá, és en la característica manera de cantar alguna d' aquellas inspiradas cansonetas

Los encants de Sant Antoni

FRAGMENT D' AQUET NOU SAYNETE

¿Qué 'n treyeu de malehí?
los encants com ara feu,

si encants por tot trobareu
y d'ells no podreu fugir?
Tant per riure com sufrir,
tant per goig com per torment
s'adona l'intel·ligent
que entremetj de coses grans,
es aquest món uns encants
ahont tot se compra y se ven.

Tots un puesto senyalat
terim en la inmensa fira;
tothom concerta y regira
buscant la felicitat.
Compra 'l qu'ès acudalat;
ven lo pobre en tot moment
y aixís, successivament
convertits en traficants,
fan d'aquest món uns encants
ahont tot se compra y se ven.

La coqueta, ven amor;
lo militar, valentia;
'l sabí, sabiduria,
y 'l qu'ès poderós, favor.
Compra 'l trapissonda honor,
indulgència 'l delinquent,
aplausos 'l inconseqüent
y fins fama 'ls ignorants,
sent aquet món uns encants
ahont tot se compra y se ven.

Ven la seva opinió 'l crítich,
lo notari ab fé trafica,
lo xerrayre ven palica,
ven política 'l polítich.
Ven fama a ne 'l mes raquitich
lo periodista indulgent,
y 'l advocat eloqüent
peroracions fulminants
en los inmensos encants
d'aquest món 'hont tot se ven.

Los que no poden fer gastos
troban per terra tirada
alguna virtut corcada
ó un saldo d'amors poch castos.
La fé y l'amistat son trastos,
la probidat y 'l talent
endergas, y en tot moment
rebrechis los recorts mes sants
en los inmensos encants
d'aquet món ahont tot se ven.

Tots embusterejan, tots
s'esforan en se' informals;
tant, que en temps electorals
a mitj duro's venen vots.
Los códichs són paperots
que a pes compra l'opulent:
fins la mort, lo tant per cent
cobra, deixantnos cessants
en los inmensos encants
d'aquet món ahont tot se ven.

Aixís, doncas, ja ho sabeu:
feu mal fet de malehí
'ls encants, ni d'ells fugir,
puig d'encants may sortireu,
Vos mateix que 'n renegueu,
fóreu menos conseqüent
si poguéssiu de moment
enriquirvos, entre tants
drapayres, en los encants
d'aquet món ahont tot se ven.

J. M. Pous.

Secció de'l Pirotécnic

Ja s'ha nomenat la Comissió executiva per erigir un monument a 'l celebrat y popular poeta Frederich Soler, l'autor dramàtic mes notable de 'l Teatre català.
L'Ajuntament ha pres la iniciativa.
Déu vulga que la Comissió siga *executiva* de veras.
Y que la cosa *executada* siga un bon monument.
Si la Comissió treballa ab tant zel com és lo desitj meu de molts per véurer fet lo monument, ja anirem be.
Y com que la premsa s'ocuparà de aquest assumpto

(no en va tè dos representants en la Comissió), en aqueix cas se podrà dir ab vritat: «diu qu'anirem tan be... que 'l diari ho porta».

Jo no voldria res mes, perque era, sòch y seré entusiasta de 'n Pitarra.

Tinch a la vista un programa de las funcions d'una societat, y francament, m'ha fet gracia

Anuncia set vegadas **Soaré familiar.**

Se coneix be fins a quin punt sab de francès l'autor de dits programas.

Y li vaig a donar un consell, demanantli que 'm dispensi.

Deixi's de tanta SOARÉ,
que 'l llejirho aixís reventa
y es com pendre' UN MOVÉ ABSENTA
AVANT DALÉ A LE SUPÉ.

LO POLVORISTA.

Crítichs y criticons

La critica, si és imparcial, fa un bè a l'autor criticat encara que diga mal de l'obra criticada.

La critica, si es parcial, perjudica sempre a qui la fa; pero no a l'autor a qui's pretén ferir.

La primera és la que fan los crítichs.

La segona solen ferla 'ls criticons.

Ara d'això n'hi ha un exemple ab motiu d'haverse estrenat un saynete en lo teatro de Novedats.

Fem referencia a *Los encants de Sant Antoni*.

Qu'és un quadro plé de vida, ningu pót negarho.

Que hi ha tipos ben trobats, molts ho han fet constar.

Qui ha dit los defectes de qué adoleix.

Qui ha comprès que 'l dia de l'estreno hi faltaban en-saigs.

Tot això, per sèr la vritat, está molt be, y creyem que l'autor ha d'agrahir los parers manifestats pe 'ls crítichs.

Y ha d'agrahirho encara que aqueixos crítichs no resultin sèr uns **pous** de ciencia.

Basta que siguin de ciencia perque **Pous** ja ho és l'autor.

De modo y manera que tot això ho trobo molt be.

Lo que no está be és que, volent anar a *la vanguardia* de tothom, hi hagi un senyor set ciencias (qu'és com si diguéssim set **Pous**) y que no tenint mes qu'engrunas, ni havent vist mes que una part de 'l saynete, surti escapat de la platea y se'n corri a una casa de la Rambla y enjiponi quatre engrunas d'idea que li acaban de passar pe 'l caletre, y censuri ab passió lò qu'ha vist y no ha comprès y fins lò que no ha vist, y que aprofitantse de estar a *la vanguardia* vulga sèr lo primer en disparar tret verinós contra un escriptor a qui mentres ell carregaba ab sanya l'escopeta per ferirlo, 'l públich 'l aplaudia y cridaba a 'l palco escénich.

Procedir semblant no és de crítich: és de criticon.

Per 'xò ho cersuro, y a mes perque he observat que aquet xitxarelo aprofita totas las ocasions per desmereixer a 'l Sr. Pous.

Y no entro en interioritats familiars, perque sé de cert que hi ha diferencia entre **Pous** y **Pous**.

Hi ha **pous** d'ayguas netas y **pous** d'ayguas brutas: **pous** de primera y **pous** de segona: **pous** que se'n diu **pous** de ciencia, y **pous** sechs ahont sols s'hi poden trobar certas engrunas.

A. J. P.

Bibliografia

Revoloteos, colección de poesías por D. JOSÉ MARTRUS.

Lo lector haurá comprès per lò que acabem de escriure, que tractarem d'una obra escrita en castellà.

En efecte, anem a dir qu'hem llegit aqueix nou llibre ó tomo de composicions en vers lo qual du un títol molt apropiós.

Revoloteos, això es, assumptos variats, y desenvolrats en 55 treballs ahont se demostra que 'l Sr. Martrus té decidida afició per la poesia castellana.

També 's demostra que de tal afició 'n sab treure molt profit, puig entre las creacions poéticas de 'l nou llibre, n'hi ha algunas d'inspiradas y molt ben desarro-

lladas, encara que en altres s'hi deixa véurer versificació un tant descuidada.

Las que 's recomanan són, á parer nostre, *El arroyuelo y el hombre*, *Mis novias imaginarias*, *El primer fruto*, *Ella* y además bona part de las que ténen forma narrativa.

Pero tant las que per si se recomanan com las altres de 'l llibre, deixan compèndrer la intuició poètica de 'l Sr. Martrus.

Bonica mostra de 'l llibre és la següent poesia, titulada *El arroyuelo y el hombre*:

Nace de una fuente pura,
y como cinta de plata
mansamente se dilata
por la espaciosa llanura

Serpenteando camina
y avanza rápidamente,
ensanchando su corriente
tersa, bella y cristalina.

Tanto anda, que se derrumba
al fin—¡porvenir sombrío!—
al fondo del ancho río
que le arrastra al mar, su tumba.

Tal es se puede decir
tambien del hombre la vida.
por cierto bien reducida:
nacer, crecer y morir.

Com aquèsta, hi ha altres composicions que avaloran l'expressat tomo.—P.

Reunions particulars

TRANQUILS GOTICHS (*Gracia*).—Lo benefici de 'l apuntador D. Joseph Bea, celebrat diumenge, 's vegè molt favoregut. Lo drama *La Dolors* tingué un acertat despenyo distingint'shi lo Sr. Roig en lo paper de *Lázaro* y ajudant á la bona execució las Sras. Herrera y Curriols y 'ls Srs. Ferran, Rius y Vila.—R. M.

LA SERPENTINA.—Para una modista un sastre, *¡Mala nit!*... y *El pintar como el querer*, van sèr las obras posadas en escena lo dissapte, á benefici de 'l jove don Joseph Marqués.

Las simpatias ab que conta aquest aficionat se van patentisar á la safata donant á la plata que hi brillaba la elegancia y la bellesa, las tres senyoretas que la presidian.

Va tenir bons regalos, entre ells un artístich porta-bottellas ab alguns vins generosos y Manzanilla, una botonadura preciosa, present de l'aventajat aficionat Sr. Rigol, puros, etz.—P. X.

Saló de descans

Lo periódich vilafranquí *Las Cuatro Barras* dedica son número de la darrera setmana á honrar la memoria de 'l ilustre fill de Vilafranca 'l sabi Dr. D. Antón Estalella, bisbe de Teruel, en quina ciutat acaba de baixar á la tomba, víctima de una curta malaltia.

Ab aquest motiu inserta valiosos treballs literaris de 'l Excm. Dr. Morgades, bisbe de Vich, de D. Eduart Vidal Valenciano, de 'ls redactors y d'altres vilafranquins que coneixent los mèrits de 'l Bisbe Sr. Estalella, han volgut tributarli un piados recort.

La Redacció de LO TEATRO CATALA 's dól també de la prematura mort d'aqueix sabi Bisbe y eminent patrici, que per son saber, sas virtuts y son amor á Catalunya, se havia fet digne de general estimació.

¡Déu li tinga en la gloria!

—Per falta d'espai, en lo present número, no podem avuy publicar un article de nostre company Armando de la Florida, referent á las oposicions de clarinet verificadas últimament en lo Palau de Ciencias pe 'ls Srs. Nori y Porrini.

Ho farem la setmana entrant.

—L' ilustre y aplaudidissim compositor D. Tomás Bretón ha tingut l'immensa desgracia de morirseli sa amantissima mare.

Sentim l'inconmensurable pena de l'amich y desitjem que tingui la resignació necessaria per' aytals casos.

—De un temps ensá 's desperta cert gust en los anuncis que en sos locals exposan algunas societats recreativas, ab motiu de donar los programas de funcions,

En *La nueva Lira* va exhibirse'n un de gran tamanyo, fet á la mà, á 'l disposarse 'l benefici de la Sra. Bolea, y en la societat Coppelía, 'l jove Sr. Gratacós n'ha fet un de molt gust, representant la Fama coronant á Frederich Soler, idea molt digna de lloa, per quant s'anuncia la representació de 'l drama *Lo pubill*, de dit autor, que 's farà demá diumenje, dirigit per D. Rafel Massot.

—Los aplaudits aficionats Srs. Martí y Rigol, preparan lo sèu benefici en la societat Serpentina: tindrà lloch lo dia 23 de 'l corrent.

SANTASUSANA

Santasusana • Santasusana

MAQUINAS PER' CUSIR Y PER' FER MITJA

Aparatos de pèndrer dutxas

PREUS SENS COMPETENCIA

Carrer de 'l Carme, 34. — BARCELONA

ARXIU Y COPISTERIA

de vers y música

Joseph Bonnin

PUNTUALITAT Y ESMERO EN SERVIR

— Passatge de Madoz, núm. 5, 2.ª —

Gran establecimiento de música

Instrumentos, pianos y armoniums, de

• JUAN AYNE •

FERNANDO VII, 51 y 53 y CALL, 22.—BARCELONA

~~~~~ Especialidad en pianos de alquiler. ~~~~~

Guitarras desde 5 pesetas.

À CASARSE TOCAN

Por 30 duros el mobiliario siguiente:

Una cama Viena (matrimonio), un sommier muelles (matrimonio), una cómoda con mármol, seis sillas regilla, una mesa de noche con mármol, una mesa de comedor, seis sillas idem, un elegante espejo y perchas.

Además hay camas de Viena á 20 pesetas, y de matrimonio, á 35. Sillas de regilla á 44 pesetas docena. Juegos de lavabo Viena mármol á 24, y gran surtido de muebles de todas clases á precios de fábrica.

LA IMPERIAL, Conde Asalto, 25

La Gran liquidación

La casa que da los muebles más sólidos y más baratos

UN MOBILIARIO NON PLUS ULTRA

Una cama de Viena ó de hierro (matrimonio), un sommier, un colchón, una cómoda con marmol, 6 sillas regilla, una mesa noche, un espejo, una mesa comedor, 6 sillas y un palanganero,

todo por 30 duros

Hay camas de Viena con somier, colchón y almohada

A 32 PESETAS

Riera Alta, núm. 48 - Barcelona

Imp. Pujol y C.ª — Tàlers, 45.—Barcelona